

Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν τελετὴν Ἑγκαινίων τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Βόλου (Βόλος, 23

* * *

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιε,

Τιμώτατοι ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς,

Ἐντιμότατε κ. Δήμαρχε τῆς πόλεως τοῦ Βόλου, καὶ λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,

Τέκνα ἐκ Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μετ' αἰσθημάτων εἰλικρινοῦς χαρᾶς ἐτελέσαμεν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγιασμοῦ, ἐπευλογοῦντες τῇ χάριτι τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας, διότι ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία συνευδοκεῖ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον, ἰδιαιτέρως δέ, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἔργων πολιτισμοῦ, τὰ ὅποια συντείνουν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἥθους καὶ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας. Ὡς ἐκ τούτου, τυγχάνει λίαν ἐπαινετὰ καὶ ἀξιομίμητος ἡ πρᾶξις σας αὐτῇ τῆς ριζικῆς ἀνακαινίσεως τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Βόλου, ἀγαπητὲ κύριε Δήμαρχε, διὸ καὶ συγχαίρομεν ἐκ βαθέων τὴν ὑμετέραν Ἐντιμότητα, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, ὡς καὶ πάντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου τούτου. Ἀναντιρρήτως, ἡ πρωτοβουλία ἀποδόσεως εἰς τὸ νέον, πλέον, θέατρον τοῦ ὀνόματος τοῦ ἔλκοντος τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς Ἀγρίας Βόλου καὶ διεθνῶς καταξιωμένου μουσικοσυνθέτου ἀειμνήστου Εὐαγγέλου Παπαθανασίου, δεικνύει τὴν εὐαισθησίαν τῆς παρούσης Δημοτικῆς Ἀρχῆς διὰ τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ σπουδαίου ἔργου των.

Ἀτυχῶς, ἡ ἐποχὴ μας κάθε ἄλλον παρὰ ἐποχὴ τοῦ πνεύματος θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ. Ὁ ἄκρατος καταναλωτισμὸς, ἡ καταστροφὴ τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἡ ἐξάντλησις τῶν φυσικῶν πόρων, ἡ ἐναγώνιος ἀναζήτησις τῶν ὑλικῶν καὶ αἰσθητικῶν ἀπολαύσεων, ἡ εὐπεπτος διασκέδασις, ἡ περιπλάνησις οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περιδίνησις εἰς τοὺς δαιδαλώδεις καὶ, πλειστάκις, σκοτεινοὺς διαύλους τοῦ διαδικτύου, ἀποτελοῦν μερικὰ ἐκ τῶν παθημάτων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ὅστις ἀνεργάστως ἀπώλεσεν ἢ κινδυνεύει νὰ ἀπολέσῃ τὴν προοπτικὴν καὶ τὸν προσανατολισμὸν του καὶ νὰ στραφῇ εἰς ὕδατα ὑφαλώδη καὶ ἀνεξερευνήτα.

Ταῦτα πάντα λέγομεν, ἀσφαλῶς, ὄχι πρὸς ψόγον καὶ κρίσιν ἀλλὰ πρὸς προβληματισμὸν καὶ ἐπανατοποθέτησιν ἔναντι τοῦ ἥθους τοῦ κόσμου καὶ τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ πρὸς ἀναζήτησιν ἐτέρου καὶ καινοῦ ἥθους. Καὶ τὸ θέατρον, τὸ σωστὸν θέατρον, δίχως ἀμφιβολίαν, ποιεῖ ἥθος διὸ καὶ ὁ μετερχόμενος τὴν τέχνην τοῦ θεάτρου καλεῖται «ὁ ποιῶν τὸ ἥθος», ἥτοι ὁ ἡ ὁ π ο ι ὁ ς καὶ ὄχι ἀπλῶς «ὁ δρῶν» ἢ «ἐνεργῶν» τῶν δυτικῶν γλωσσῶν (actor εἰς τὴν Ἀγγλικήν, acteur εἰς τὴν Γαλλικὴν, attore εἰς τὴν Ἰταλικήν κ. ο. κ.). Τὸ ἥθος τοῦ θεάτρου εἶναι ἥθος

λυτρωτικὸν καὶ καθαρτικὸν κατὰ τὴν ἀπόφανσιν τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς τραγωδίας, ἥτις ἐστὶν ἡ «δι' ἐλέους καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν». Ὁ θεατὴς τῶν τελουμένων ἐπὶ τῆς σκηνῆς δὲν εἶναι ὁ ἀπαθὴς καὶ ἐκ τοῦ μακρόθεν παρατηρητὴς, ἀλλὰ διὰ τοῦ «ἐλέους» καὶ τοῦ «φόβου» ὁ οδηγούμενος εἰς τὴν λύτρωσιν ἐκ τῶν παθημάτων.

Ἡ υἱοθέτησις ἐκ μέρους τῆς χριστιανικῆς γραμματείας τῶν παραπάνω ὄρων δηλοῖ, πέραν πάσης ἀμφιβολίας, τὴν παιδαγωγικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ θεάτρου, καὶ αἱ τυχόν ἐπικρίσεις τῆς Πατερικῆς καὶ Κανονικῆς Παραδόσεως περὶ τῶν θεατρικῶν ἔργων ἀφοροῦν ἀσφαλῶς εἰς θεάματα κατωτάτου ἐπιπέδου μὲ παγανιστικὸν περιεχόμενον καὶ ὄχι εἰς τὴν ὑψηλὴν ἔκφρασιν τῆς θεατρικῆς τέχνης, διὰ τῆς ὁποίας λεπτύνονται τὰ αἰσθητήρια, ὁ νοῦς καθαίρεται καὶ συλλαμβάνει τὰ ὑψηλότερα τῶν νοημάτων. Βεβαίως, τὸ ἥθος τοῦ θεάτρου, καίτοι «καλὸν κάγαθόν» καὶ δυνάμενον νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ σπουδαῖα, παραμένει ὑπόθεσις ἐγκόσμιος, τούτ' ἔστι χαρακτηριστικὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἄρα ἀτελὲς καὶ ἐπίκηρον. Ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία, δίχως νὰ παραγνωρίζῃ, ὡς ἤδη ἔλεχθη, τὴν πολιτιστικὴν, παιδαγωγικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ θεάτρου, προτείνει εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον νὰ ζήσῃ τὸ Εὐαγγελικὸν ἥθος –τὸ ἥθος τοῦ Χριστοῦ– ὡς κατάστασιν καὶ τρόπον ὑπάρξεως, ὅστις τυγχάνει ὅλως διάφορος τοῦ κόσμου καὶ τοῦ αἰῶνος τούτου. Σημειωθῆτω δὲ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ ἥθος διὰ τὸ ὁποῖον ὀμιλεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὐδόλως ταυτίζεται μὲ τὴν κοσμικὴν ἠθικὴν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον μὲ τὸν ἠθικισμόν, ἀφοῦ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν μέτρον πάντων εἶναι ὁ Χριστός, ὁ δεῖνα ἢ τὸ τάδε «σύστημα ἠθικῆς», ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Προτρεπόμεθα, λοιπόν, πατρικῶς ἅπαντας νὰ ἐναγκαλισθῇτε τὸν νέον αὐτὸν χώρον πολιτισμοῦ, ὅστις κοσμεῖ ἀπὸ σήμερα τὴν ωραίαν πόλιν τοῦ Βόλου, νὰ ἀναδείξετε ὄντως αὐτὸν εἰς ἐργαστήριον ἡθους καὶ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ λησμονήσετε ποτὲ τὸ Εὐαγγελικὸν ἥθος. Ἐπευλογοῦμεν πατρικῶς καὶ Πατριαρχικῶς διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν καὶ συγχαίρομεν ἐκ βαθέων τὸν Ἐντιμότατον κύριον Δήμαρχον καὶ τοὺς συνεργάτας του διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου καὶ μεταφέρομεν εἰς ἅπαντας τοὺς παρισταμένους τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εὐχόμενοι διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν, οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸν χώρον τούτον νὰ ἀνακαινίζωνται καὶ νὰ ἀνανεώνωνται πνευματικῶς.